

DAGENS FRÅGOR

Ideologi och terminologi

En svårartad förvirring har uppstått i dagens inrikespolitiska debatt genom att ideologiska termer, som av ålder haft en viss fixerad innebörd, nu inte längre kan användas i samma mening som tidigare. Högerpartiet brukar ju kallas för ett konservativt parti — och man drar en skiljelinje mellan den förmenta konservatismen i högern å ena sidan samt folkpartiets liberalism och centerpartiets "centerideologi" i den andra.

Men det stämmer ju inte! Högerens kulturpolitik kan måhända sägas ha kvar vissa drag, som motiverar beteckningen kulturkonservativ. Men dess ekonomiska och socialpolitiska åskådning är ju klart liberal och det är fortfarande de politiska reformfrågorna på dessa områden, som står i centrum. Skulle man med korrekt språkbruk försöka göra en skillnad mellan olika nyanser inom högeråskådningen är alltså beteckningen ultraliberaler och moderata liberaler de riktiga. Och folkpartiet? Dess åskådning betecknas officiellt som socialliberalism. I kulturpolitiken är partiet delat i en kulturradikal och en kulturkonservativ falang. Prefixet social innebär väl närmast att partiet markerar sin anslutning till kravet på "social rättvisa" vilket i praktiken innebär ett avståndstagande från klassiska liberala krav och en anslutning till ursprungligen socialistiska krav på ekonomisk utjämning och en socialpolitik finansierad väsentligen genom generella subventioner över budgeten

och organiserad genom kollektivistiska institutioner. Skulle man ange nyanseringarna inom folkpartiets åskådning borde termerna moderata liberaler och liberal-socialister vara adekvata. Ty den senare falangen har uppenbarligen starkt närmat sin åskådning till socialistiska egalitära och etatistiska idéer. Men centerpartiet då? Ja, också där finns en spaltning mellan kulturkonservativa och kulturradikala fast den har ringa praktisk politisk betydelse. Det intressanta är partiets ekonomiska och socialpolitiska åskådning. Den är lika klart konservativ som högerns är liberal. Ty den bygger på den äldre konservatismens krav på bevarandet av ekonomiska privilegier åt en besittande klass, som efter samma konservativa mönster också förutsätts erhålla särskilda statssubventioner till stöd för sin näring och sin sociala funktion. Även den småföretagarpolitik, som centern driver, hör hemma i den äldre konservatismens kamp mot följderna av den klassiska liberalismens konkurrenssamhälle. Centerpartiet är följaktligen det enda parti i vårt land som — fortfarande med korrekt språkbruk — kan betecknas som konservativt.

Nu använder man ju inte i dagens politiska debatt termerna i fråga i deras ursprungliga innebörd. I stället har vi steg för steg genom glidningar i termernas betydelse fått en ny politisk begreppsflora, som ofta gör ett högeligen förbluffande och vilseledande intryck på utländska betraktare.

Det liberala högerpartiet betecknas sålunda som mer eller mindre extremt konservativt och mittenlinjens förspråkare framställer sig som anhängare av en progressiv och liberal politik. Termen progressiv — om den är annat än ett vagt honnörsord — förefaller innebära att folkpartiets liberal-socialister vill slå följe med centerpartiets gammalkonservativa subventionspolitiker — båda är ju från olika utgångspunkter benägna att acceptera en socialpolitik byggd på generella subventioner och kollektivistiska institutioner. Vidare är det tydligt att termen liberal främst anknyter till själva ordets attraktionskraft — dess förmåga att locka fram föreställningar om en generös och vidhjärtad attityd. En progressiv och liberal politik i mittenanhängarnas mening kan alltså enklast sammanfattas som en generös subventionspolitik.

Än intressantare blir skillnaden mellan den använda termen och dess språkligt korrekta innebörd när man kommer till det på sistone flitigt nyttjade ordet "extremism". Högerns politik framställes nu ofta som "extrem" både av socialdemokraterna och av mittenlinjens anhängare. Socialdemokraterna kan man förstå. Högern representerar i dag det enda klara och entydiga alternativet till regeringspolitiken. Men mittenlinjen? Skulle folkpartiet och centern ha närmat sig socialdemokraterna så till den grad att ett oppositionsalternativ, som tar avstånd från en inflationsdrivande regeringspolitik är *extrem*. Är det här inte fråga om den välbekanta företeelse, som brukar karakteriseras med proverbet: det går troll i ord! Under laborerande med idén om samling i *mitten* tycks mittenanhängarna ha börjat tappa sinnet för proportioner och uppfatta varje avvikelse från det egna närmandet till socialdemokraterna som extremism. Vad har i egent-

lig mening varit extremt i högerns politik från låt oss säga 1960 och till nu. På sin höjd kravet i valrörelsen 1960 att ATP skulle omprövas. I övrigt är det på den ekonomiska politikens och socialpolitikens områden fråga om smärre avvikelser från en i det stora hela gemensam linje. Detta blir nästan skrattretande uppenbart om man jämför de tre borgerliga partiernas budgetalternativ för dessa år.

Och så ordet borgerlig! Det är lika otidsenligt som den franska revolutionens mönster: höger, center, vänster.

Det må därför frågas om man icke kunde försöka reda ut det faktiska läget beträffande möjligheterna till samverkan inom den demokratiska oppositionen genom att lämna en föråldrad och oanvändbar idépolitisk terminologi? Dess användande försvårar möjligheterna att förstå varandra och förvirrar i längden inte bara allmänheten utan också debattörerna själva.

Är det inte dags att varje parti genom fördjupad ideologisk analys försöker komma underfund med vad man verkligen tänker och försöker uttrycka detta i klara verba och med undanskjutande av en föråldrad terminologi, som förvirrar mera än förklarar.

Då om inte förr kanske det blir tydligt att det trots allt finns mycket mer som förenar inom den demokratiska oppositionen än vad som skiljer!

Statsverkspropositionen

Årets finansplan öppnar oroande perspektiv för den närmaste framtiden. Herr Sträng räknar med en prishöjning på ca 5 % under 1965, men av många tecken att döma kan den bli ännu större, och därvid kommer med all sannolikhet just finanspolitiken att spela en ödesdiger roll.

Man arbetar ju sedan länge med ut-

gångspunkt från dogmen om finanspolitikens konjunkturstyrande möjligheter. Stagnationstendenser i samhällsekonomin skall motverkas med underbalansering av statsbudgeten och överkonjunkturen skall bemästras med överbalansering. I förra fallet ökas statsutgifterna och/eller sänks skatterna, men i senare fallet hålls utgiftspolitik stramare och/eller skatterna på en sådan nivå att överskott uppstår. Denna politik har emellertid inte kunnat följas, helt enkelt därför att i alla lägen den kraftigt expanderande utgiftspolitik tillåtits begränsa statsmakternas handlingsfrihet. Ofta har man handlat tvärt emot den ovan antydda statsfinansiella principen. Trots hämnings-tendenserna under 1961/62 togs det ut skatter som lämnade ett betydande överskott. Och sedan utvecklingen under de följande åren vänts till en kraftig högkonjunktur har statsutgifterna tillåtits att raskt stiga och budgetöverskotten att sjunka. Statens lånebehov som under löpande budgetår beräknats till något mer än en halv miljard kronor kommer att under 1965/66 stiga till en miljard, och ändå har hänsyn icke tagits till de sannolika lönestegringarna för de statsanställda och inte heller till de sedvanliga ytterligare utgifterna på tilläggsstater.

De totala utgifterna budgetåret 1965/66 beräknas komma att öka med inte mindre än 3 å 4 miljarder eller med 13 %. En väsentlig del härav hänförs till s. k. transfereringar, d. v. s. bidrag för höjningen av konsumtionen i vissa folkgrupper. Dit hör ökningen av folkpensionsutgifterna med 850 miljoner och av utgifterna för barnbidrag med 350 miljoner. Skolväsendet, den högre utbildningen och forskningen ställer anspråk på ytterligare 350 miljoner, studiesociala åtgärder på 260 miljoner och sysselsättningsbefrämjande åtgärder på ett anslags-

tillskott av 160 miljoner. Försvaret skall enligt planerna ha ytterligare ca 300 miljoner och polisväsendets förstatligande kräver 160 miljoner.

Mot utgiftsstegringen står enligt beräkningarna en stegring av statens inkomster med ca 3.000 miljoner. Delvis sker denna automatiskt på grund av det stigande skatteunderlaget men dessutom genomförs skatteändringar. I detta sammanhang har den av finansministern föreslagna skattereformen tilldragit sig särskild uppmärksamhet. De indirekta skatterna ökar till följd härav under 1965 med 1.600 miljoner kronor och från och med 1966 är det meningen att vissa kategorier skattebetalare skall få en lindring av de direkta statsskatterna, så att den statsfinansiella effekten blir en skatteökning netto med ca 750 miljoner kronor.

Förmodligen kommer de ytterst försiktigt beräknade intäkterna av direkt beskattning under 1966 att bli högre än vad man utgått ifrån i finansplanen. Men som förut antytts kommer också utgifterna att stiga över de beräknade.

Årets statsbudget ger bättre än någonsin besked om den utomordentligt kraftiga utvidgningen av statens anspråk och den fara detta innebär för penningväsendet. När herr Sträng själv räknar med en inflation av inte mindre än 5 %, då en mycket betydande konsumtionsefterfrågan uppenbarligen blir följderna av de kraftigt ökade transfereringarna över budgeten, och då höjningarna inte minst av de indirekta skatterna uppenbarligen kommer att resa stora anspråk på allmänna löneökningar i en redan av inflationstänkandet infekterad konjunktur är det att befara att penningvärdeförsämringen blir mycket mera allvarlig än som nu beräknats. Vi kan inte komma ur denna onda cirkel med mindre statsmakterna allvarligare än

hittills skett beaktar faran av en alltför kraftig ansvällning av statsutgifterna. Det är svårt att se att oppositionen på ett meningsfullt sätt skulle kunna ta upp diskussionen från några andra utgångspunkter än just denna.

Realistisk u-landssyn

I en partimotion vid årets riksdag kräver högerpartiet tillsättandet av en "allsidig utredning med representanter för stat, näringsliv och mission". Denna utredning, anges det, bör skyndsamt utarbeta nya riktlinjer för den svenska biståndsverksamheten. Vidare kräver man att Sverige omedelbart bör inträda som medlem i DAC, Development Assistance Committee, det organ som har till uppgift att samordna de europiska ländernas hjälpinsatser.

Syftet med den svenska biståndsverksamheten, konstateras det, är att den hjälp vi ger skall underlätta utvecklingsländernas framstegsprocess, så att de så snart som möjligt blir i stånd att kulturellt, ekonomiskt och socialt lösa sina problem, varefter de själva kan vidareutveckla sitt välstånd och även lämna bidrag till andra länder. Men förutsättningen för en effektiv u-landshjälp är att de totala biståndsinsatserna samordnas och starkt koncentreras till ett ytterst begränsat antal länder — objekt.

Den hittills bedrivna hjälpverksamheten från svensk sida har inte följt denna princip. I allt för stor utsträckning har våra insatser splittrats, dels på ett för stort antal länder, dels genom att de totala svenska insatserna inte samordnats. Tyvärr tycks också utvecklingen, särskilt när det gäller antalet objekt, gå mot en allt större splittring.

Kärnpunkten i högerförslaget är en större samordning av hjälpinsatserna

och en koncentration av verksamheten. Den rena hjälpverksamheten har sin betydelse, påpekar man, men om det skall gå att åstadkomma en väsentlig expansion måste biståndsverksamheten kompletteras med ett utvecklande av näringslivet i biståndslandet, och en förutsättning härför är att företagsamhet och kapital förs över till biståndslandet. Detta innebär i sin tur lönsamhet för både industrilandet och u-landet på sikt. Men man måste också acceptera lönsamhetskriteriet för u-landsinvesteringar och för handel med u-länderna. Vinstmöjligheterna måste vara minst lika stora som i hemlandet, om något riskvilligt kapital av betydelse skall kunna flyta ut till u-länderna. Staten bör för den skull tillvarata de kommersiella insatser som redan gjorts och verka för att nya kommer till stånd. Detta kan ske dels genom en samordning av hjälpinsatserna med den kommersiellt betingade verksamheten, dels genom att underlätta för enskilda företag att driva verksamhet i u-länder och att handla med dessa. Vidare också genom reformer av skattelagstiftningen.

För att underlätta och stimulera handeln med u-länderna krävs ett generösare statligt exportkreditgarantisystem än det nuvarande. Garanti-gränserna bör höjas från nuvarande 70—75 procent för kommersiella risker till 80—85 och från 80—85 för politiska risker till 85—90 procent. Vidare knyter man i motionen an till ett gammalt krav från Högerens Ungdomsförbund, då man för att minska riskerna vid investeringar — på grund av politisk eller ekonomisk instabilitet — diskuterar möjligheterna att inrätta en försäkringsfond för u-landsinvesteringar. Överläggningar i detta syfte pågår för närvarande inom DAC. Till dess att ett sådant system kan upprättas bör Sverige ta initiativ för att självt gemensamt med t. ex. de nor-

diska länderna åstadkomma ett sådant. Detta är för övrigt en fråga, som för närvarande utreds inom Nordiska Ungkonservativa Unionen, varför även i detta fall högerungdomens framstötter har givit resultat.

Men helt riktigt betonar man också det nödvändiga i att industriländerna underlättar u-ländernas export. Direkt föreslår man att skatten på kakaoprodukter skall slopas och även skatten på mattor, som statsfinansiellt ingenting betyder men som direkt drabbar Pakistan, ett land i vilket stora svenska biståndsinsatser görs.

Vidare påpekas den stora betydelsen av att i ökad omfattning från svensk sida satsa på några få koncentrerade objekt för att generellt utveckla landet ifråga. Det kan gälla hälsovård, närings- och utvecklingsstandard. En satsning på sådana projekt skapar automatiskt nya förutsättningar för kommersiell verksamhet. Den ekonomiska aktivitet som på så sätt kommer till stånd påverkar sedan i sin tur omgivningens utveckling genom ytterligare förbättring av utbildningen, sjukvården etc. Såväl vår väl utbyggda förvaltningsapparat liksom våra omfattande organisationserfarenheter gör det möjligt att öka insatserna vad gäller utbildning av administratörer och tjänstemän i u-länderna. Denna utbildning bör i stor utsträckning kunna ske gemensamt med de företag som verkar i u-länderna. För att effektivisera hela biståndsverksamheten efterlyser man ett utsträckt samarbete mellan de olika grupper som bedriver verksamhet i u-länderna — stat, näringsliv och idéella organisationer, varvid missionens betydelse särskilt poängteras.

Det är en realistisk u-landssyn, som presenteras i högermotionen. Och vi synes rent allmänt nu — dessbättre — ha kommit över det romantiska stadium, då det blott diskuterades och

projekterades, ofta alldeles för ljusblått. Det synes som om tiden nu är inne för att på en sund och verklighetsbetonad grund realisera en del av Sveriges goda föresatser. Högermotionen sammanfaller i sitt syfte dessutom uppenbarligen helt med NIB-chefens egna önskemål, varför man vill hoppas att riksdagen skänker den sitt bifall.

Studenter och professorer

Helt nyligen förekom i pressen rätt stora rubriker med anledning av kontroverser mellan studenter i Uppsala och två av deras lärare, den ene professor i engelska och den andre medicine professor. Frågan är, om inte episoderna i Uppsala måste ses i ett större sammanhang. Det förefaller sannolikt, att vi i den närmaste framtiden kommer att få uppleva åtskilliga likartade konflikter. Vems är felet? Ligger skulden hos studenterna eller professorerna? Hos ingendera parten, är man frestad att svara. Båda kategorierna har fallit offer för ett system, som genomdrivits av missriktade politiska ambitioner.

Det ligger i öppen dager, att den kvalitetsförsämring som nu så olyckligt drabbat vårt gymnasium också måste få följdverkningar på undervisningen vid våra universitet och högskolor. Genom den starka upphaussningen av teoretiska studier, samtidigt som yrkesutbildningen kommit på efterkälken, kan man räkna med en oerhörd ansvällning av antalet studenter. Många av dessa kommer att stå främmande för det kvalitetskrav, som hittills varit vårt bildningsväsens främsta ledstjärna. De akademiska lärarna kan å andra sidan väntas hävda kvalitetskravet med stor bestämdhet. Dels är de själva utbildade under den tid, då det gamla skolsystemet

fungerade, och de kommer inte godvilligt att ge avkall på de krav, som de fått lära sig själva att sätta högt. Dels har de också ett större internationellt perspektiv, som gör att de knappast kan ta på sitt ansvar att i tider av hårdnande internationell konkurrens, och där kvaliteten är avgörande för framgång eller misslyckande, medvetet medverka till att den högre utbildningen försämras alltför mycket.

Till allt detta kommer emellertid också den nästan katastrofala bristen på kvalificerade lärarkrafter vid våra högre utbildningsanstalter. Om systemet över huvudtaget skall fungera, måste statsmakterna ta till exceptionella åtgärder för att lösa främst lärarproblemet men också lokalfrågan. I ovanligt stor utsträckning sätter man nu, när det gäller biträdande lärare, sin lit till licentiander och doktorander, som för såväl sin egen som samhällets skull i första hand borde ägna sig åt forskning för att fullborda sina egna examina. Därtill kommer att den betalning, som erbjuds, i vart fall i de ämnen, där vederbörande direkt attraheras av de marknadsmässiga lönerna inom samhällets fria sektorer, icke är så lysande att den under längre tid kan hålla de akademiska krafterna kvar.

Alltnog, det finns gott om konfliktämnen i fortsättningen mellan studenter och professorer. Det kommer att råda motsättningar mellan studenternas och lärarnas uppfattning om erforderlig kunskapsstandard, men det kommer också att resas krav från studenternas sida på bättre undervisning, krav som professorerna hur gärna de än skulle vilja inte mäktar uppfylla, eftersom resurserna är för små.

Balanspolitik i Danmark

Den danska politiken har efter valet i september gått in i en helt ny fas.

Valresultatet blev som bekant, att socialdemokraterna och radikale venstre förlorade sin majoritet, varefter radikalerna lämnade regeringen. Redan före valet hade statsminister J. O. Krag — pressad av oppositionspartierna — lovat att inte efter valet lagstifta med hjälp av socialistisk folkepartis röster. Han kan därför inte i en given situation använda både radikale venstre och socialistisk folkeparti för att uppnå majoritet i folketinget. I fortsättningen har den socialdemokratiska minoritetsregeringen ingen annan möjlighet än att försöka komma överens med de två stora oppositionspartierna — försåvitt dessa håller samman — från gång till annan.

Det första resultatet av denna nya politiska balans blev upphävandet av den s. k. markvärdestegringsavgiften. Socialdemokraterna har i sitt program uppställt som ett mål att få en fyra procents avgift på alla markvärden i Danmark, varigenom markägaren i realiteten skulle bli statens hyresgäst. Under trekantsregeringens tid 1957—60 lyckades partiet att föra fram denna tanke så långt, att alla markvärdestegringar i princip var belagda med fyra procents avgift. Av praktiska skäl fanns det dock diverse undantag.

Efter folkomröstningen 1963 krävde Konservative folkeparti och venstre, att markvärdestegringsavgiften skulle avskaffas. Regeringen vägrade men ställde i utsikt en fixering av avgifterna. Efter valet i september var regeringen bunden att lägga fram ett förslag i sådan riktning, och den nya politiska balansen ledde till att socialdemokraterna under förhandlingarna om deras eget förslag tvingades att ge efter för oppositionspartiernas krav; den 17 december beslöt man att fixera avgiftsbeloppet för ett år och att *därefter helt avskaffa denna lag.*

Försåvitt det rör sig om lagstiftningsfrågor, som *skall* avgöras, kom-

mer socialdemokraterna att vara i en liknande situation under resten av folketingsperioden under förutsättning att statsminister Krag inte utnyttjar möjligheten att utlysa nyval — det enda "hot" han har att komma med gentemot oppositionen. Det har visat sig, att de "goda tider", som regeringen gick till val på, i verkligheten skylde över en brist i statskassan för det kommande budgetåret på 1.500—2.000 miljoner kronor. Finansministern önskar skaffa dessa pengar genom en mervärdesskatt av ungefär den svenska skatteberedningens modell. Den skall med en skattesats på 10 procent inbringa 4.000 miljoner kronor om året, varav hälften går åt till att ersätta den tidigare "engrosomsen" och till sociala subventioner, eftersom man nu i motsats till tidigare kommer att beskatta också livsmedel. De återstående två miljarderna skall huvudsakligen användas för att täcka finansministerns underskott, varvid man dock även förutser en sänkning av de direkta skatterna med 300—400 miljoner kronor.

Det danska betänkandet med förslag till en mervärdesskatt kom först i januari, och det måste anses omöjligt att hinna få en lag färdig till början av nästa budgetår, den 1 april. Det torde därför bli tal om 1) övergång till omsättningsskatt i detaljledet, vilket dock anses vara minst sannolikt, 2) utvidgning av engrosomsen och åtskilliga andra skatter, eller 3) tillfälliga nödlösningar och därefter övergång till en mervärdesskatt i samband med en *större skattereform* än vad som förutses av regeringen.

Den nya politiska situationen innebär, att de två stora oppositionspartierna har möjlighet att tillsammans eller var för sig påverka regeringen i dess överväganden och att få ett avgörande ord beträffande vad som skall ske.

Leyton

Inte ens den mest fingerfärdige kan bortförklara det faktum, att det sensationella resultatet av fyllnadsvalet i Leyton innebär praktiskt taget en katastrof för Harold Wilsons tre månader gamla labourregering. En av dess främsta ledamöter, utrikesminister Patrick Gordon Walker utslagen i en valkrets som betraktats som bomb-säker, med en komfortabel majoritet på cirka 8.000 röster och till yttermera visso en befolkningsutveckling som mänskligt att döma bort garantera en allt mera markerad labourdominans! För Gordon Walker personligen innebär bakslaget något av en tragedi — hans möjligheter till fortsatt politisk karriär ter sig ännu högst ovissa. För ministären innebär hans försvinnande en allvarlig försvagning, eftersom han var en av de få som hade tidigare erfarenhet av kabinetsarbete. Det väsentliga är emellertid uppenbarligen den betydelse valresultatet måste ha som eftertrycklig demonstration mot mr Wilson — och de slutsatser som kan dras beträffande oppositionens möjligheter.

Om orsakerna har mycket spekulerats, men självfallet är det nästan omöjligt att nå fram till någon säker tolkning. Irritationen över prisstegringarna bör ha spelat en stor roll, oviljan över de alltfört oefterrättliga förhållandena på arbetsmarknaden, med vilka labour inte visat sig kunna få bukt på ett märkbart effektivare sätt än tories förmodligen likaså. Labour antyder att rasfrågan skulle ha spelat in, liksom den gjorde när mr Gordon Walker i det ordinarie valet blev utslagen i valkretsen Smethwick, men det förefaller svårt att belägga denna tes, som i stor utsträckning torde vara att betrakta som en avledningsmanöver.

Faktum är, att den svängning bort från labour som visades i Leyton upp-

går till cirka 9 procent, ett större "avfall" än som någonsin noterats i ett fyllnadsval så nära efter ett regeringskifte — att en mer eller mindre förbrukad ministär mot slutet av en mandatperiod kan få uppleva liknande ting är en annan sak. Två ting är av särskilt intresse. Det ena är, att resultatet *icke* endast innebär, att ett mycket stort antal av regeringspartiets väljare avstod från att rösta, ett ganska vanligt fenomen i fyllnadsval, utan att samtidigt tories kunde *öka* sitt röstetal från oktober med nära tusen röster. Det är framförallt detta som gör utslaget till en så skärande skarp varningssignal för mr Wilson. Det andra intressanta draget är, att liberalerna däremot *icke* lyckades skära pipor i vassen. Detta hade nämligen i och för sig varit en rimlig förväntan. Åtskilliga proteströster anses framförallt i fyllnadsval kunna tillfalla det tredje partiet, en mildare form av demonstration än att direkt ta steget ut från regeringspartiet till det verkliga oppositionspartiet. Så skedde ej denna gång. Leyton demonstrerar inte bara att förtroendet för Wilson i häpnadsväckande utsträckning eroderats under de ryktbara hundra dagarnas bedrövlige serie av missgrepp och bakslag utan också att uppslutningen bakom det högerparti som i oktober besegrades med knapp marginal uppenbarligen är på väg att återställas.

"Konfrontation"

Året 1964 gick till ända utan att den indonesiske diktatorn Sukarno lyckades att förverkliga sin hotelse att före årsskiftet "krossa Malaysia". Trots ständiga infiltrationsförsök från den stora och aggressiva grannstatens sida har den unga federationen uppvisat en överraskande stabilitet. Politiskt sett är landet ett av de ytterst få f. d. kolonialområden där ett demokratiskt

system fortfarande fungerar. Ekonomin är — med asiatiska mått uppskattat — relativt stark; Malaysia anses näst efter Japan ha den högsta levnadsstandarden i Asien. Politiskt och ekonomiskt utgör landet alltså en slående kontrast till Sukarnos alltmer kaotiska diktatur. Det lär väl inte heller råda något tvivel om att ett väsentligt motiv bakom Sukarnos aggression — som han trots de brutala fraserna om grannstatens "krossande" visligen undviker att beteckna som krig utan i stället karakteriserar som "konfrontation" — är behovet att som så många diktatorer före honom avleda uppmärksamheten från inrikes misslyckanden genom expansiva utrikespolitiska företag.

I en verklig kraftmätning skulle Malaysia självfallet ha mycket små utsikter att hålla stånd mot Indonesien med dess nära tio gånger större befolkning och ojämförligt starkare militära maktmedel. Malaysia kan emellertid räkna på brittiskt stöd. Labourregeringen är uppenbarligen beredd att stå fast vid sin föregångares utfästelser. Militära förstärkningar har sänts till det hotade området, en demonstration som Sukarno näppeligen kan missförstå. Av naturliga skäl är också Australien starkt oroat av den indonesiska aggressionspolitiken.

För ögonblicket tilldrar sig den politiska sidan av problemet större intresse än den militära. Malaysia har nyligen vunnit en betydande framgång genom sitt inval i FN:s säkerhetsråd, vilket som bekant blev om inte anledningen så i varje fall förvändningen för Indonesien att med buller och bång lämna världsorganisationen. Malaysia har för sin del också anhållit om FN:s hjälp att stå emot ett eventuellt störanfall. Om det, med tanke på det oförtäckta stöd som Kommunist-Kina ger Sukarno och på FN:s nuvarande sammansättning

verkligen skulle vara politiskt möjligt att få organisationen att reagera även mot ett öppet och oprovocerat angrepp från Indonesien torde väl vara minst sagt ovisst. FN har som känt en benägenhet att mäta med olika mått när det gäller "angripare". Därtill kommer att FN hur som helst uppenbarligen skulle sakna fysiska och ekonomiska resurser att bispringa Malaysia. Närvaron av brittiska örlogsmän

och fallskärmstrupper är säkerligen ett effektivare skydd för federationens gränser än debatter och resolutioner i New York. De bekymmer som framkallats av Indonesiens utträde förefaller något överdrivna. Sukarno har inte heller tidigare visat den minsta lust att rätta sig efter FN:s principer och beslut. För organisationen bör hans uttåg snarast uppfattas som en välkommen sanering.

OM kommunismen i Finland

Varnad av erfarenheterna från 1918 om att bolsjevikiskt tal verkligen kan vara lika farligt som det låter, har den finländska statsmakten sedermera icke velat tolerera något kommunistiskt parti inom sina gränser. Kommunisterna vilja omstörta samhället och införa proletarietets diktatur. De taga order från utländsk makt, den moskovitiska internationalen. Det synes följaktligen icke underkastat tvekan, att detta samhällsfördärliga parti, oberoende av alla mer eller mindre förtäckta programformuleringar, är av landsförräddisk natur. Detta veta också partiets medlemmar. Härvarande ryska organ sticka heller aldrig under stol därmed.

Svensk Tidskrift 1925